

## **SBMIs kommentarer till Naturvårdverkets (NVs) arbete med revideringen av Handbok 2010:1, återvinning i anläggningssektorn**

SBMI, Sveriges Bergmaterialindustri är branschorganisationen för producenter och leverantörer av bergmaterial samt branschens underleverantörer. Årligen produceras och levereras ca 100 miljoner ton bergmaterial i Sverige. Föreningen samlar ca 90 % av den svenska bergmaterialindustrin.

### **1. Sammanfattning**

**SBMI anser att NVs arbete med revideringen av handboken ska pausas** och NVs resurser ska prioriteras till arbetet med regeringsuppdraget om en bred översyn av hanteringen av schaktmassor.

**SBMI anser att NVs vägledning inte tillräckligt tar fasta på regeringens tydligt uttryckta strategi att öka de cirkulära materialflödena**, minska resursanvändningen och öka nyttjandet av restprodukter.

Här är några exempel på konkreta ställningstaganden i vägledningen som SBMI anser motverkar regeringens tydligt uttryckta mål:

- **NV har valt att stå fast vid inställningen att massor som uppstår vid till exempel tunneldrivning inte kan utgöra biprodukter eftersom dessa massor inte uppstår vid produktionen av en huvudprodukt.**
  - SBMI anser att detta ställningstagande vilar på vaga juridiska grunder, och tolkningen komplicerar och fördyrar hanteringen av miljontals ton användbart material helt i onödan.
- **NV anser att Entreprenadberg som behandlas och används på annan plats än där det uppkommit bör klassas som avfall med motiveringen att det "vanligtvis inte finns någon säkerställd avsättning för alla de bergmassor som uppkommer".**
  - Att säga att det vanligtvis inte finns avsättning för de bergmassor som uppkommer är fel. "Säkerställd avsättning" behöver bedömas på ett rimligt sätt. SBMI anser att behovet att lagra material (även längre än 3 år) behöver ses som ett randvillkor.
- **Icke förorenade massor kan bedömas som avfall om det saknas en direkt avsättning eller om det är oklart om massorna kan komma till användning.**
  - Icke förorenade massor är en viktig del av samhällets materialförsörjning. För ökad resurseffektivitet anser SBMI att utgångspunkten i vägledningen ska vara att i första hand nyttiggöra massorna som produkter, och endast i undantagsfall avfallsklassa dem.
- **Enligt NVs bedömning faller inte hanteringen av massor in under begreppet "förberedelse för återanvändning".**
  - SBMI delar inte denna uppfattning. Det finns många exempel då bergmaterial t ex tvättas och siktas och därefter återanvänds. Hantering av massor kan mycket väl falla in under begreppet förberedelse för återanvändning.
- **Enligt NVs bedömning faller hanteringen av massor inte in under materialåtervinning, utan ska bedömas som "annan återvinning".**
  - SBMI anser att återvinning av material för anläggningssyfte kan vara materialåtervinning. Bergmaterial är byggmaterial.
- **Om ett avfall ska användas ska det gå att visa "att avfallet då ersätter ett annat material". Det behöver alltså vara säkerställt att åtgärden skulle ha genomförts, även om det inte fanns avfallsmassor att tillgå.**
  - SBMI anser att bedömningen av anläggningssyftet inte kan utgå ifrån en jämförelse med användningen av jungfruligt material. Det är som att man endast får köpa en begagnad produkt om man kan bevisa att man annars hade köpt en motsvarande ny.

## 2. Allmänna kommentarer om revideringen av handboken

### Den reviderade handboken permanentar dagens situation och försvårar återvinning

NV:s handbok 2010:1 om återvinning i anläggningssektorn har fått ett stort genomslag i branschen. Den har lagt grunden för den rättspraxis som tillämpas idag i återvinningsverksamheten i anläggningssektorn. Under många år har denna tillämpning i kommuner och regioner inneburit en restriktiv hållning till återvinning i anläggningsarbeten. Många av de tolkningar av begrepp som NV presenterar i denna reviderade vägledning befäster och permanentar denna restriktiva hållning.

SBMI är i grunden positiva till vägledning som bidrar till en ökad tydlighet och förutsägbarhet och en mer homogen tillämpning av regelverk, och därmed ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare. Men i detta fall har NV valt att vägleda kring regelverk som med all säkerhet kommer att förändras i en nära framtid, och dessutom innebär utgångspunkten i NVs vägledning **en utveckling åt motsatt håll i relation till regeringens tydligt uttryckta ambition om att åstadkomma en mer resurseffektiv och ändamålsenlig hantering som bidrar till en mer cirkulär ekonomi.**

Under 2020 presenterade regeringen sin strategi för cirkulär ekonomi, och under 2021 har de presenterat en handlingsplan där en tydlig ambition om att öka samhällets cirkulära materialflöden. Regeringen konstaterar att omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. Denna tydligt uttryckta ambition har NV inte tagit fasta på i sin vägledning, som istället bidrar till att försvåra återvinning.

### SBMI anser att NV bör prioritera det viktiga regeringsuppdraget om schaktmassor

NV har inom ramarna för sitt tidigare regeringsuppdrag "att utreda undantag för tillståndsplikt" identifierat **"ett flertal problem och brister kopplade till masshanteringen i samhället, vilka bland annat anses leda till hämmad återvinning, onödiga transporter samt omotiverade kostnader."** NV bedömde att det **"krävs en bred översyn av hur masshanteringen regleras idag för att komma till rätta med bristerna."**

I januari 2021 fick NV äntligen det välbehövliga och viktiga uppdraget om att göra en bred översyn av hanteringen av schaktmassor, som bland annat SBMI påtalat behovet av under många år. SBMI och många andra aktörer i samhället har stora förhoppningar på att detta regeringsuppdrag kan innebära en möjlighet att komma tillrätta med de problem och brister som NV tidigare identifierat.

Istället för att tydligt prioritera detta viktiga uppdrag har NV valt att fortsätta arbetet med att revidera handboken utifrån dagens gällande regelverk. Detta är anmärkningsvärt, och innebär ett slöseri med skattebetalarnas pengar.

**SBMI anser att en reviderad handbok utifrån dagens regelverk inte tillför något värde vare sig för branschen eller för samhället. Därför anser SBMI att arbetet med revideringen av handboken ska pausas och de begränsade resurserna på NV ska fokuseras till att prioritera det viktiga arbetet med regeringsuppdraget om en bred översyn av hanteringen av schaktmassor.**

### SBMI anser att NVs handbok 2010:1 bör utgå då U-verksamheter avvecklas

Enligt EU får det inte finnas någon oregrerad avfallsverksamhet, och därför är regeringens avsikt att avveckla U-verksamheter, och att dessa i huvudsak ska bli anmälnings- eller tillståndspliktiga. De verksamheter som tidigare varit tillåtliga som U-verksamhet är verksamheter som medför "Mindre än Ringa Risk", eller "MRR". Denna verksamhet definieras i NVs handbok 2010:1. Då möjligheten till U-verksamhet upphör, så försvinner behovet av att definiera MRR.

### 3. SBMIs kommentarer kring innehållet i de olika avsnitten

#### Förord

NV presenterar i förordet att syftet med EUs avfallspaket syftar till **minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering.**

**SBMI instämmer helt med detta övergripande syfte.**

De förändringar som håller på att införas i samband med att U-verksamhet avvecklas och genomförandet av avfallsklassning av entreprenadberg innebär dock att tillämpningen riskerar att ta ett steg åt motsatt håll och ett steg nedåt från en redan låg nivå i ett internationellt perspektiv.

#### Syfte och innehåll

NV betonar vikten av förutsättningar för att **likartade bedömningar** ska kunna göras över hela landet, och att detta skapar **förutsägbarhet för verksamhetsutövare** som är berörda.

SBMI anser att detta är viktiga grundläggande förutsättningar för verksamhetsutövare som bedriver återvinningsverksamhet, och **ser positivt på att NV identifierat detta som ett viktigt syfte med vägledningen.** Rättssäkerheten och förutsägbarheten är viktig!

#### Tolkning av centrala begrepp

NV har valt att beskriva utgångspunkten för samhällets masshantering utifrån de två grundfallen att massor kan uppstå på två olika sätt: antingen vid framställning av primärprodukter eller i en verksamhet "där huvudprodukt saknas".

Det är ett resonemang som är fabricerat av NV, och tillför ingen klagörande vägledning för samhällets masshantering, utan är en del av den argumentation som NV drivit för att tydliggöra att entreprenadberg inte ska kunna klassas som en biprodukt.

**SBMI anser inte att det behövs vägledning kring att något som inte produceras i en produktionsprocess inte kan utgöra en biprodukt. Vad som är svårt att förstå är varför en väg inte kan produceras inom ramarna för en produktionsprocess.**

**SBMI anser att praxis kring tillämpningen av biproduktsspåret behöver ändras så att oförorenat entreprenadberg i första hand ska klassas som biprodukt.**

**SBMI anser att hela texten i stycket "tolkning av centrala begrepp" bör strykas eller omarbetas i grunden så innehållet i texten motsvarar rubriken. Den föreslagna texten passar lämpligare in i avsnittet "begreppet biprodukt".**

#### Begreppet Avfall

NV betonar att "avfallshierarkin är central."

**SBMI håller med om att avfallshierarkin är en viktig utgångspunkt och vill betona att det är ett samhällsmål att hantera samhällets material så högt upp i avfallshierarkin som möjligt.**

**SBMI anser att NVs vägledning bör betona detta syfte i större utsträckning. SBMIs medlemmar vill bidra till att hantera material så högt upp i avfallstrappan som möjligt, och så högt upp i värdekedjan som möjligt.**

NV konstaterar att "det är viktigt att fastställa om det är avfallslagstiftningen eller produktlagstiftningen som är tillämplig eftersom det bland annat styr om en verksamhet omfattas av krav på anmälan eller tillstånd, om man omfattas av rapporteringskyldigheter och hur man ska behandla avfallet eller materialet."

**SBMI betonar att bedömningen av vilken lagstiftning som är tillämplig är viktig.**

**Denna bedömning är ofta helt avgörande för både de ekonomiska förutsättningarna och de tekniska förutsättningarna för hanteringen.** Inte bara rapporteringskyldigheterna skiljer, utan även VAR materialet kan tas emot, och vilka begränsningar som gäller kring användande av materialet. Detta påverkar de ekonomiska förutsättningarna för att nyttiggöra dessa material på ett avgörande sätt. Blir det för dyrt eller för komplicerat att nyttiggöra material kan det ytterst leda till att materialet behöver deponeras. Om avfallsklassningen innebär att de transporter, mätningar, skyddsåtgärder och rapporteringar som behöver genomföras medför att en fortsatt användning av massorna inte är ekonomiskt rimlig, så blir effekten att massorna behöver skickas till deponi enligt ett linjärt flöde.

**SBMI anser att de material som kan hanteras på ett säkert sätt inom ramarna för produktlagstiftningen i första hand bör hanteras utanför avfallslagstiftningen.** Den utveckling som skett den senaste tiden är att alltmer material klassas som avfall, och allt fler verksamheter som hanterar avfall blir antingen anmälningspliktiga eller tillståndspliktiga. Med de tidskrävande tillståndprocesser branschen upplever idag kan ofta inte tillståndskostnaderna uppbäras av intäkterna för återvinning av dessa lågkvalificerade material.

Är det inte ekonomiskt rimligt att nyttiggöra material så kommer alltmer att klassas som avfall och alltmer kommer deponeras. Detta kan landa i en moment 22-situation där det potentiellt kan finnas avsättning för materialet förutsatt att det kan lagras tillräckligt länge, och tillräckligt nära marknaden, men om det transporteras längre bort till en avfallsanläggning så finns det inte avsättning för materialet då det är alltför dyrt att transportera materialet dit det behövs.

Den ökade återvinningen i framtidens cirkulära ekonomi behöver drivas av en marknadsekonomi. Marknadsförutsättningarna för att nyttiggöra samhällets material så högt upp i avfallstrappan och så högt upp i värdekedjan som möjligt behöver vara sådana att återvinning är attraktivt och lönsamt. Ökat regelkrångel och ökade kostnader medför att aktörer avstår från att nyttiggöra materialen.

### Begreppet Kvittblivningsintresse

**NV skriver: "Om tillsynsmyndigheten kommer fram till att kvittblivningsintresset har bedömts på ett felaktigt sätt, kan tillsynsmyndigheten förelägga att ämnet eller föremålet istället ska hanteras som ett avfall."**

**SBMI anser att det är viktigt att betona rättssäkerheten** i tillämpningen av regelverket, och betona att det inte handlar om en subjektiv bedömning. En formulering som betonar "Om tillsynsmyndigheten kommer fram till..." motverkar detta.

**SBMI anser att detta ska ändras till "Om kvittblivningsintresset har bedömts på ett felaktigt sätt..".**

Hur "säkerställd avsättning", eller "fastställd användning" bedöms är en mycket viktig avvägning för möjligheterna att kunna nyttiggöra sekundära material i samhället. NV menar att "den planerade avsättningen tydligt ska kunna påvisas för att avsättning ska anses vara säkerställd", utan att närmare definiera vilken detaljeringsgrad detta "tydliga påvisande" ska ha.

SBMI anser att det i vägledningen tydligt ska framgå att säkerställd avsättning kan påvisas genom att påvisa behovet av material i en viss region utifrån t ex beslutade samhällsbyggnadsplaner. I flera domar har argumentation förts kring att det ska styrkas med till exempel kontrakt. Det är inte rimligt att det ska krävas ett köpekontrakt för att styrka säkerställd avsättning.

## Begreppet Biprodukt

### Flödesschemat om Fall 1 och Fall 2

Hela resonemanget som ligger till grund för flödesschemat tillför inget klargörande värde för samhällets masshantering, utan tar enbart sin utgångspunkt i den argumentation som NV drivit för att omöjliggöra att entreprenadberg kan klassas som en biprodukt. Flödesschemat utgår ifrån att förklara vad som händer om en "huvudprodukt finns" eller om "huvudprodukt saknas". Detta är inte en förståelserelaterad problematik som kräver vägledning, utan en fabricerad problematik som tillför ytterligare en dimension av förvirring. NV tillför en onödig ytterligare tolkningsproblematik genom att dessutom införa nya svårdefinierade termer som t ex "oavsiktlig" och "huvudprodukt".

Det är inte svårt att förstå att något som inte produceras i en produktionsprocess inte kan utgöra en biprodukt. **Vad som är svårt att förstå är varför en väg inte produceras i en produktionsprocess, eller varför ett anläggningsbygge skulle sakna "huvudprodukt".**

Om NV anser att det är klarlagt att en väg **inte kan produceras inom ramarna för en produktionsprocess** borde det räcka med att skriva: **"NV anser inte att biproduktsspåret är tillämpligt för material som uppkommer i samband med produktion av infrastruktur."**

**SBMI delar inte NVs tolkning av begreppet biprodukt, men om NV ser ett behov av att vägleda kring användningen av biproduktsspåret föreslår SBMI att hela avsnittet om begreppet biprodukt ersätts med ett följande text, för att inte skapa onödig förvirring:**

**"Biprodukter omfattas av produktlagstiftningen och kan uppkomma vid exempelvis ståttillverkning och utvinningsindustri. NV anser inte att biproduktsspåret är tillämpligt för material som uppkommer i samband med produktion av infrastruktur."**

### "Huvudprodukt" saknas?

NV resonerar på 8 ställen i vägledningen kring att "huvudprodukt saknas". Denna "vägledning" kring begreppet "huvudprodukt" bidrar inte till ökad klarhet utan krånglar till resonemanget, och förflyttar fokus från de verkligt viktiga frågorna. Det är dessutom onödigt och olyckligt att en ny term: "huvudprodukt" introduceras.

### "Oavsiktlig" framställning?

Att "huvudsyftet inte är att producera ämnet" är **inte** synonymt med att ämnet **framställts oavsiktligt**.

Det är heller inte synonymt med att det "inte avsiktligt framställs i en produktionsprocess genom att produktionsprocessen ändrats för att materialet skulle produceras" (enligt formuleringen i EU-kommissionens vägledning).

Entreprenadberg är en viktig del av Sveriges bergmaterialförsörjning, och därmed en viktig resurs som behöver nyttiggöras i största möjliga utsträckning i ett resurseffektivt samhälle. Att hävda att t ex entreprenadberg generellt är "oavsiktligt" framställt är felaktigt.

**SBMI anser att termen "oavsiktligt" helt bör undvikas i vägledningen.**

### Material som bör kunna vara biprodukt

Expertgruppen Cirkulär Anläggningsindustri som tillsatts inom ramarna för Delegationen för Cirkulär Ekonomi har i sin rapport "Förslag på styrmedel som kan påskynda omställningen till en cirkulär ekonomi" föreslagit att följande material bör kunna klassificeras som biprodukter, och inte avfall:

- Entreprenadberg: losshållet berg från bygg- och anläggningsprojekt.
- Minerogena material från bygg- och anläggningsprojekt, Grus, sand och morän.
- Organiska jordarter från bygg- och anläggningsprojekt utan förhöjd miljörisk. Låg sannolikhet för miljörisk finns exempelvis på platser där ingen betydande mänsklig verksamhet skett.
- Skrotsten från blockstentäcker.

## Begreppet Återvinning

### Förbereda avfall för återanvändning

Enligt NVs bedömning faller inte hanteringen av massor in under begreppet förberedelse för återanvändning.

**SBMI anser att NV gör en alltför generell bedömning av vilka avfallsslag som kan "förberedas för återvinning". Det finns många exempel då bergmaterial t ex tvättas och siktas och därefter återanvänds. Hantering av massor kan mycket väl falla in under begreppet förberedelse för återanvändning.**

**SBMI anser att vägledningen bör ändras så att hanteringen av massor kan omfattas av begreppet förberedelse för återanvändning.**

### Materialåtervinning

Enligt NVs bedömning faller hanteringen av massor inte in under materialåtervinning, utan ska bedömas som "annan återvinning".

**SBMI anser att t ex behandling av material i en kross eller en våtsikt i högsta grad innebär att "avfall upparbetas så att de fysikaliska och kemiska egenskaperna förändras vilket ger förutsättningar för att användas igen".**

**SBMI föreslår att vägledningen ändras så att hanteringen av massor ska kunna bedömas som materialåtervinning.**

### Annan återvinning

I slutet av stycket skriver NV "Om åtgärden utgör återvinning av avfall kommer avfallet ha upphört att vara ett avfall i samband med att anläggningen har färdigställts."

**SBMI föreslår följande tillägg: "... , och omfattas därmed inte längre av avfallslagstiftningen, utan av tillämplig produktlagstiftning."**

## Begreppet anläggningsändamål

NV vägleder kring att det ska påvisas att det finns ett **reellt behov och syfte med anläggningen**. Om ett avfall ska användas ska det också gå att visa att avfallet då ersätter ett annat material. NV anser att det behöver vara **säkerställt att åtgärden skulle ha genomförts, även om det inte fanns avfallsmassor att tillgå**.

**SBMI anser att denna bedömning inte ska utgå ifrån en jämförelse med användningen av jungfruligt material. Det är som att säga att man endast får köpa begagnade produkter om man kan bevisa att man annars hade köpt en motsvarande ny produkt. Marknadsförutsättningarna för återvunna material behöver få vara fördelaktiga för att främja marknaden för dessa.**

**SBMI anser att anläggningsändamålet ska bedömas utifrån behovet och syftet med anläggningen.**

**SBMI föreslår att stycket om att "åtgärden skulle ha genomförts även om det inte fanns avfallsmassor att tillgå" tas bort.**

## Begreppet avfall upphör att vara avfall

**SBMI anser att det är mycket positivt att detta avsnitt tillkommer.**

**SBMI anser att det är positivt att NV tydligt klargör att NVs generella haltnivåer för MRR inte är en lämplig utgångspunkt för kriterier för när avfall upphör vara avfall.**

I detta avsnitt behövs ytterligare konstruktiva exempel. Det kommer att tillkomma många goda exempel under kommande år, men flera borde kunna läggas till redan idag. Ett exempel är bedömningskriterier för Swerocks Eco-ballast.

SBMI anser att det är viktigt att tillsynsmyndigheterna får se konstruktiva exempel på de bedömningar som ligger till grund för de produkter som upphört vara avfall.

**SBMI anser att det är viktigt att tydliggöra för tillsynsmyndigheterna att då avfall upphör vara avfall så omfattas det inte längre av avfallslagstiftningen.**

### Bilaga 1: Fiktiva typfall och generella exempel

SBMI är i grunden positiva till införandet av typfall i vägledningen då detta kan tillföra ett mer konstruktivt synsätt med konstruktiva exempel. Utgångspunkten blir positiva exempel på hur återanvändning och återvinning kan genomföras på ett effektivt sätt.

Denna del bör utvecklas och innehålla fler positiva fall som konstruktivt visar på möjligheter.

### Massor som kan schaktas upp och användas på samma plats – inte avfall

Det är viktigt att begreppet ”inom rimlig tidsrymd” inte ges en så kort tidsbegränsning att den försvårar nyttjandet av massor som schaktas upp och används på samma plats.

**SBMI anser att det krävs tydligare vägledning kring vad ”Lämplig tidsrymd” innebär. Det behöver också förtydligas vad som anses vara lämplig användning av massorna, så att inte möjligheten att nyttiggöra massorna inom det egna projektet begränsas på godtyckliga grunder.**

### Särskilt om användning av sulfidhaltiga massor på samma plats

NV refererar till ”sådan berg” och ”innehållet av dessa potentiellt miljö- och hälsoskadliga ämnen, dvs. naturligt förekommande sulfidmineral” utan att definiera vad NV avser med ”sulfidhaltiga massor”. Det pågår omfattande arbeten inom t ex SGU och Trafikverket med att kategorisera och förtydliga vad som avses med sulfidhaltiga massor. Det är en mycket viktig fråga för branschen och samhället att skapa större klarhet i, då det finns en stor och i många fall överdriven rädsla för att hantera Entreprenadberg generellt, även helt oproblematiske bergarter, för att det också förekommer sulfidförande bergarter.

**SBMI föreslår att avsnittet om ”användning av sulfidhaltiga massor på samma plats” helt stryks om det inte kan bidra till att öka tydligheten i denna viktiga fråga. Tydligare vägledning kommer.**

### Entreprenadberg som används på annan plats – Avfall

**SBMI delar inte denna bedömning, utan anser att entreprenadberg ska kunna klassas som biprodukt. Detta skulle innebära stora samhällsvinster både monetärt och utifrån klimat- och resurssynpunkt. Detta har SBMI påtalat många gånger, och har försett NV med information.**

NV anser att Entreprenadberg som behandlas och används på annan plats än där det uppkommit bör klassas som avfall med motiveringen att det ”vanligtvis inte finns någon säkerställd avsättning för alla de bergmassor som uppkommer”.

**Att säga att det vanligtvis inte finns avsättning för de bergmassor som uppkommer är fel.**

**SBMI anser att ”Säkerställd avsättning” behöver bedömas på ett rimligt sätt.**



**SBMI anser att behovet att lagra material (även längre än 3 år) behöver betraktas som ett randvillkor för samhällets hantering och nyttiggörande av dessa material och en grundförutsättning för ett resurseffektivt samhälle.**

#### Om förbifartsdomen

I Förbifartsdomen kom mark- och miljödomstolen till slutsatsen att industriell byggverksamhet för anläggande av vägtunnel kan anses utgöra en tillverknings- eller produktionsprocess.

SBMI delar denna tolkning, och ser ett behov av att återetablera denna praxis.

Förbifartsdomen togs tidigare bort från den rättsfallssammanställning som utgör en annan del av NVs vägledning då den ansågs ha ett lägre vägledande värde på grund av att den avgjorts i underinstans.

Nu har NV istället infogat valda delar av domen som en kommentar i denna del av vägledningen.

**SBMI anser att domen bättre hör hemma i rättsfallssammanställningen.**

I kommentarerna kring förbifartsdomen har NV valt att klippa med ett utsnitt från domen där man konstaterar att "**Att klassa överskottsmassor som avfall skulle inte anses innebära något hinder mot användningen av massorna som resurs eftersom de massor som uppfyllde tekniska och miljömässiga krav skulle kunna nyttiggöras i andra anläggningsprojekt.**"

**Detta konstaterande är felaktigt**, och bör därför tas bort ur NVs vägledning. Avfallsklassning kan (som NV själva beskriver i stycket "begreppet avfall") innebära att förutsättningarna för hantering ändras på ett sådant sätt att materialet inte kan nyttiggöras, och istället skickas till deponi.

**SBMI föreslår att denna mening tas bort, och att domen flyttas åter till rättsfallssammanställningen.**

SBMI genom vd Mårten Sohlman

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Mårten Sohlman". The signature is fluid and cursive.

---

Mårten Sohlman